

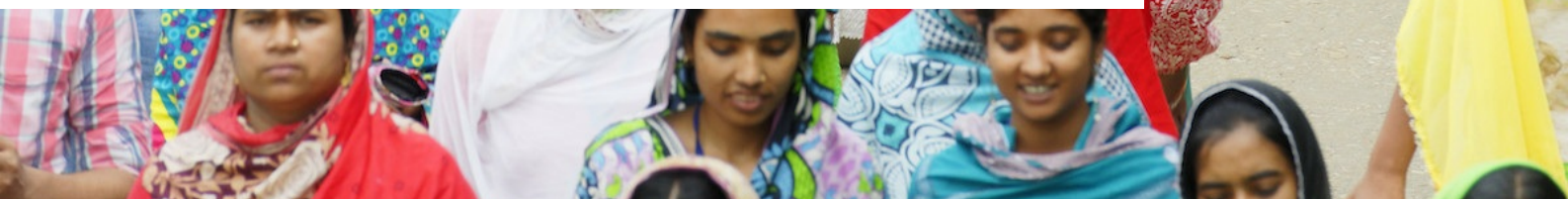

Rogaland fylkeskommune

Rapportering offentlige anskaffelser 2023

for offentlig sektor (ikke omfattet av åpenhetsloven)

Etisk handel Norge har vurdert at rapporten til Rogaland fylkeskommune oppfyller våre krav til basisnivå. Les mer om basisnivå [her](#).

FNs BÆREKRAFTSMÅL

Til lesere av rapporten

Offentlig sektor er landets største kunde og forbruker. Med dette følger stor innkjøpsmakt og et stort ansvar. Gjennom forvaltning av felleskapets ressurser skal offentlige virksomheter gå foran og ha et sirkulært og bærekraftig forbruk, og etterspørre varer og tjenester som er tilvirket etter høye etiske og sosiale standarder for arbeids- og miljøforhold i både egen virksomhet og i leverandørkjeden.

Den nye åpenhetsloven (Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold) gir offentlig sektor et enklere arbeid med å ettergå at leverandører etterlever de forpliktelser som følger av anskaffelseslovens §5 om å respektere menneskerettighetene. Et annet viktig verktøy for oppdragsgivere i leverandøroppfølgingen er det oppdaterte nasjonale kontraktsvilkåret for ivaretagelse av grunnleggende menneskerettigheter, som er utarbeidet av Etisk handel Norge og Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ). Kontraktsvilkåret stiller krav til leverandørers aktsomhetsvurderinger i tråd med åpenhetsloven og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper.

Medlemmer i Etisk handel Norge bruker sin innflytelse til å øke oppslutningen om etisk handel og bærekraftig forretningspraksis. Medlemmene er forpliktet til å jobbe aktivt for å ivareta mennesker, samfunn, miljø og dyrevelferd gjennom aktsomhetsvurderinger. For medlemmer i offentlig sektor betyr det at innkjøpsmakten skal brukes på en måte som fremmer ansvarlig og bærekraftig handel og konkurranse på like vilkår mellom leverandører, der grunnleggende menneskerettigheter er en viktig komponent på lik linje med pris, miljø, klima, kvalitet og leveringssikkerhet. En viktig målsetting er derfor at etisk handel skal bidra til at bare seriøse leverandører tildeles offentlige kontrakter. En annen, og like viktig målsetting, er at offentlig sektor anskaffer varer og tjenester på en måte som bidrar til at de som lager produktene og tjenestene får grunnleggende menneskerettigheter oppfylt og at produksjonen ikke skader miljø, klima eller bidrar til korrupsjon.

Medlemmer i Etisk handel Norge er forpliktet til årlig å rapportere om fremdriften i arbeidet med etisk handel og

aktsomhetsvurderinger på et definert basisnivå. Vedlagte rapport gjelder våre medlemmer i offentlig sektor som ikke er omfattet av åpenhetsloven og rapporten er offentlig tilgjengelig og kan lastes ned fra våre nettsider www.etiskhandel.no. Medlemmenes innmeldingstidspunkt vil påvirke hvor langt de har kommet i arbeidet med aktsomhetsvurderinger.

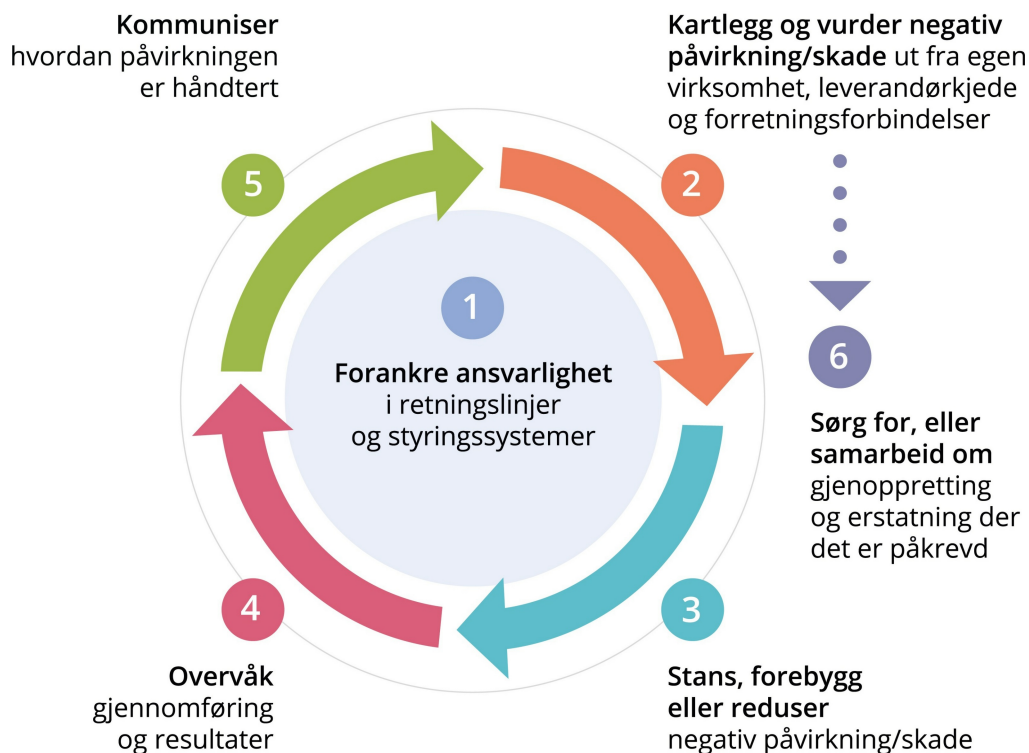

Heidi Furustøl

Daglig leder

Etisk handel Norge

Rapportering på aktsomhetsvurderinger med hensyn til mennesker, dyr, samfunn og miljø

Årsrapporten er bygget rundt FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP) og OECDs modell for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv. Modellen har seks trinn som beskriver hvordan virksomheter kan jobbe for mer ansvarlig og bærekraftig forretningspraksis. Å være god på aktsomhetsvurderinger utelukker ikke at en virksomhet har negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, men at virksomheten er åpen og ærlig om utfordringer og håndterer dette på best mulig måte i samråd med sine interessenter. Metoden for aktsomhetsvurderinger er godt egnet til å bistå virksomheter til å opptre ansvarlig gjennom å kartlegge og håndtere risiko for negative påvirkninger og skade forårsaket av egen virksomhet, i leverandørkjeden og hos forretningsforbindelser, med hensyn til grunnleggende menneskerettigheter, miljø og korrupsjon. Det vil, basert på hvor i leverandørkjeden en virksomhet befinner seg, naturlig være ulik grad av delaktighet innenfor de ulike trinnene, men enhver virksomhet har plikt til å utøve ansvarlighet innenfor de ulike trinnene. Ansvarlighet i denne forbindelse for offentlig sektor baseres i stor grad på virksomhetens egen forankring, systemer og rutiner, egne vurderinger i forhold til risiko (basert på anerkjente kilder og egen kompetanse/erfaring), oppfølging av leverandør/kontrakt, kommunikasjon med berørte parter og samarbeid/bidra/påse sammen med leverandør om forbedringer/avvikshåndtering. Alle medlemmer i Etisk handel Norge er forpliktet på prinsipperklæringen om bærekraftig forretningspraksis med bruk av aktsomhetsvurderinger. Offentlige oppdragsgivere/ virksomheter forplikter seg til å arbeide aktivt for samme mål innenfor det handlingsrommet loven til enhver tillater. I henhold til første pilar i FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP) har det offentlige et juridisk ansvar for å beskytte menneskerettighetene gjennom å utføre aktsomhetsvurderinger både i egne organer, i eierskap og i offentlige anskaffelser.

Denne årsrapporten er delt inn i kapitler basert på OECDs aktsomhetsvurderingsmodell, samt hensyntar de fire fasene av anskaffelsesprosessen for offentlig sektor. Anskaffelsesprosessen består av; 1. forankring, 2. planlegging, 3. gjennomføring og 4. oppfølging. De fire fasene er beskrevet i parentes i innholdsfortegnelsen under de seks trinnene i OECDs aktsomhetsmodell.

Forord fra virksomhetsleder

Rogaland fylkeskommune har i mange år satt samfunnsansvar på agendaen for våre anskaffelser. Vi tror at 2023 vil utmerke seg som et år der vårt samfunnsansvar har vært ekstra tydelig. En milepæl for oss dette året er lanseringen av «Haldningsdokument for berekraftige anskaffingar», en anskaffelsespolicy som tydeliggjør vår ambisjon om å gjennomføre anskaffelser på en bærekraftig måte.

Holdningsdokumentet vårt har vi videreformidlet til alle våre leverandører, og fått god respons. Det er tydelig at våre leverandører ønsker å samarbeide med oss om bærekraftige løsninger. Våre leverandører har også merket vårt engasjement for bærekraft gjennom våre leverandøroppfølginger på samfunnsansvarsområdet. Vi har fulgt opp åtte leverandører på til sammen 13 unike avtaler. Leverandøroppfølgingen har tatt for seg arbeidsforhold i Rogaland, globale leverandørkjeder og hensyn til Ukrainaforskriften. I tillegg har vi gjennomført byggherrekontroll på flere av våre bygg- og anleggsentrepriser, for å sørge for at våre seriositetsbestemmelser blir overholdt.

2023 var det første året vi kan si at vi jobbet systematisk etter aktsomhetsvurderinger som metodikk. Mye arbeid er blitt lagt i å etablere riktige rutiner for å få dette til, og mange timer er brukt på intern opplæring for å forankre metoden i organisasjonen. Tiden som er gått med, ser vi som en god og viktig investering for å kunne jobbe etter vår visjon som er «Bærekraftig utvikling og sterke fellesskap i hele Rogaland». Ved å bruke aktsomhetsvurderinger ved våre anskaffelser, styrker vi vår mulighet til å ta vare både på vårt lokale arbeidsmarked, og det globale fellesskapet vi er en del av.

Vi vil takke Etisk handel Norge for god veiledning og hjelp i løpet av 2023. Vi ser frem til videre samarbeid i 2024.

Håkon Schwalb
assisterende fylkesdirektør

Nøkkelinformasjon om virksomheten og leverandørkjeden

Nøkkelinformasjon om virksomheten

Navn på virksomheten

Rogaland fylkeskommune

Adresse hovedkontor

Arkitekt Eckhoffsgate 1, 4010 Stavanger

Antall ansatte

4 650

Navn, tittel og tlf.nr. for kontaktperson for rapporten

Kjetil Nes

E-post adresse for kontaktperson for rapporten

kjetil.nes@rogfk.no

Beskrivelse av virksomhetens struktur

Rogaland fylkeskommune er en politisk styrt organisasjon som ledes av fylkestinget. Fylkesdirektøren er ansvarlig for gjennomføring av fylkestingets vedtatte planer og vedtak og har en fylkesadministrasjon som har stab- og støttefunksjon. Fylkeskommunen omfatter de fire fagavdelingene Plan-, miljø- og samfunnsavdelinga, Opplæringsavdelinga, Samferdselsavdelinga og Kultur- og næringsavdelinga. I tillegg har Rogaland fylkeskommunen foretaket Tannhelse Rogaland FKF. Vi er også eiere av Kolumbus, som drifter fylkets kollektive transport.

Informasjon om anskaffelser/avtaler

Samlet verdi innkjøp av varer og tjenester i rapporteringsåret (NOK)

3 500 000 000

Totalt antall aktive anskaffelser/avtaler i rapporteringsåret

111

Oppgi antall avtaler hvor det har vært gjennomført kontraktsoppfølging under rapporteringsåret

13

Mål og fremdrift

MÅL OG FREMDRIFT I RAPPORTERINGSÅRET

1

Mål :

Rogaland fylkeskommune sine skriftlige rutiner skal være i tråd med prinsipperklæringen til Etisk handel Norge. Vi vil jobbe med å lage et holdningsdokument som skal være i tråd med Etisk handel Norge sin prinsipperklæring. Holdningsdokumentet skal supplere anskaffelsesstrategien vår og gi konkret veiledning for hvordan vi kan fremme en bærekraftig forretningspraksis. Vi vil også oppdatere stillingsbeskrivelser for vår rådgiver samfunnsansvar slik at denne beskriver ansvar for aktsomhetsvurderinger i anskaffelser. Det samme gjelder stillingsinstruksen til overordnet leder.

Status :

I løpet av 2023 har vi jobbet med å etablere et holdningsdokument for bærekraftige anskaffelser til å supplere vår anskaffelsesstrategi. Holdningsdokumentet ble publisert sammen med anskaffelsesstrategien på våre eksterne nettsider januar 2024. Holdningsdokumentet er i tråd med Etisk handel Norge sin prinsipperklæring og gjelder for alle våre anskaffelser. Holdningsdokumentet er tatt inn som et eget punkt i vår kontraktstrategi for å sikre at det følges i nye anskaffelser.

Stillingsinstruks til rådgiver samfunnsansvar er oppdatert med ansvar for leverandøroppfølging på samfunnsansvarsområdet og ansvar for aktsomhetsvurderinger. Stillingsinstruks til fagleder for faggruppe anskaffelser er oppdatert med overordnet ansvar for leverandøroppfølging og aktsomhetsvurderinger.

2

Mål :

I løpet av 2023 vil vi publisere et eget område på våre eksterne nettsider hvor vi gjøre rede for vårt arbeid med samfunnsansvar og bærekraftige anskaffelser. På nettstedet vil vi publisere holdningsdokumentet og den årlige rapporten til etisk handel.

Status :

Nettstedet ble publisert i januar 2024 og er tilgjengelig på våre eksterne nettsider under Om oss, planer og strategier.

3

Mål :

I arbeidet med å forankre aktsomhetsvurderinger i virksomheten, vil vår rådgiver samfunnsansvar holde informasjonsmøter og opplæring i etisk handel og aktsomhetsvurderinger. Vi vil jobbe med å nå ut til de forskjellige fagavdelingene, men ha et hovedfokus på arbeid innen faggruppe innkjøp. Dette omfatter møte med ledergruppe, samt fokus på opplæring for faggruppe innkjøp, og avdelinger for samferdsel og bygg og eiendom. Opplæring handler først og fremst om å gjøre modellen for aktsomhetsvurderinger bedre kjent, og legge til rette for involvering rundt risikokartlegging.

Status :

Våren 2023 gjennomførte vi presentasjoner med fokus på aktsomhetsvurderinger for faggruppe anskaffelser og arbeidsgruppe for internt klimaarbeid. Høsten 2023 gjennomførte vi presentasjoner for fylkeskommunens ledergruppe, avdeling for bygg og eiendom, avdeling for organisasjon og digitalisering og for samferdselsavdelingen. Tidlig 2024 har vi også hatt presentasjon for avdelingen for plan, miljø og samfunn. Presentasjonene har tatt for seg innholdet i vårt holdningsdokument for bærekraftige anskaffelser. Presentasjonene har vært dialogbaserte for å forankre ansvaret for etisk og bærekraftig handel i hele organisasjonen.

4

Mål :

Vi vil fortsette leverandøroppfølging ved å be om egenrapportering og møte med leverandører. Vi vil bruke opplysninger fra oppfølgingen både for i år og for tidligere år til å kartlegge risiko ved egen innkjøpspraksis, og kartlegge hvordan vi følger opp leverandører innenfor risikoområdene. Vi vil øke leverandøroppfølging innenfor bærekraftige anskaffelser til 12 leverandører i 2023.

Status :

For anskaffelsesåret 2023 har vi gjennomført leverandøroppfølging med leverandører i 13 avtaler. Leverandøroppfølgingene har hatt fokus på arbeidsvilkår i bilbransjen, der vi også har undersøkt risiko ved råvareimport knyttet til dekk og bilbatteri. Vi har videreført vårt fokus på Ukrainaforskriften og forbud mot råvareimport fra Russland. Videre har vi fulgt opp våre leverandører av solcellepanel for å kartlegge risiko for brudd på menneskerettigheter ved kjøp av solcelleanlegg.

MÅL FOR KOMMENDE ÅR

1

Videreutvikle handlingsplan og dokumentasjon rundt vårt arbeid med aktsomhetsvurderinger. Vår handlingsplan er knyttet til anskaffelsesstrategien. Vårt arbeid med aktsomhetsvurderinger ligger på egen sak om leverandøroppfølging i vårt interne saksbehandlings- og arkivsystem. I løpet av 2024 vil vi jobbe med å knytte disse dokumentene bedre sammen. Vi vil også jobbe med å inkorporere punkt 3 i aktsomhetsvurderinger om å stanse, forebygge eller redusere skade på en mer helhetlig måte i dokumentene.

2

I 2023 ferdigstilte vi vårt holdningsdokument for bærekraftige anskaffelser. I løpet av 2024 skal vi oppdatere våre kontraktsvilkår slik at de får en ordlyd som harmonerer med bærekraftsdokumentet.

3

Vi skal fortsette å kartlegge risiko for menneskerettighetsbrudd der Kina er sentral i leverandørkjeden. Vår erfaring er at det er vanskelig å få tilstrekkelig informasjon direkte fra hovedleverandører. Vi ønsker derfor å gjennomføre minst ett møte med en leverandørs underleverandør eller supply change manager for å bedre forståelsen for risiko og bruk av sosiale revisjoner.

4

Samarbeid med bygg og eiendomsavdelingen og samferdselsavdelingen for å lage felles struktur for kartlegging og oppfølging av risiko for brudd på seriositetsregler.

5

Leverandøroppfølging med leverandører i minst 12 avtaler, basert på de risiko og funn vi har kartlagt gjennom leverandøroppfølgingen for 2023.

1

Forankring av ansvarlighet i virksomheten

Forankring av bærekraft i virksomheten handler om å ha relevante strategier, planer, policy og retningslinjer for aktsomhetsvurderinger i anskaffelser som er vedtatt av ledelsen.

For en offentlig virksomhet vil det bl.a. bety å ha egnede rutiner for å fremme respekt for grunnleggende menneskerettigheter ved offentlige anskaffelser der det er risiko for brudd på slike rettigheter, i tråd med §5 i Loven om offentlige anskaffelser (LOA). Det betyr også at anskaffelsesstrategi/policy og handlingsplaner omhandler bærekraft. Sentralt i dette er virksomhetens arbeid med aktsomhetsvurderinger. Det vil bla. si å ha strategier og planer for hvordan virksomheten identifiserer og håndterer virksomhetens negative påvirkning/skade på mennesker, dyr, samfunn og miljø i hele leverandørkjeden. Gjennom å håndtere dette på en god måte bidrar virksomheten til oppnåelse av bærekraftsmålene.

Effektive styringssystemer for implementering er en forutsetning for å lykkes. Arbeidet med aktsomhetsvurderinger, og i denne forbindelse også oppfølging av leverandørenes aktsomhetsvurderinger, bør være en integrert del av virksomhetens anskaffelsesprosess. Tydelige forventninger fra toppledelsen, samt tydelig plassering av ansvar innad i virksomheten for implementering av de ulike delene av aktsomhetsvurderinger er viktig. Alle involverte må vite hva de skal gjøre. Åpenhet om forpliktelser virksomheten har til seg selv, utfordringer de står overfor og hvordan dette håndteres, er vesentlig.

1.A Forankring: Anskaffelsesstrategi/policy for egen virksomhet

1.A.1 Lenke til offentlig tilgjengelig policy for egen virksomhet

<https://www.rogfk.no/vare-tjenester/planlegging/gjeldende-planer-og-strategier/anskaffelsesstrategi/>

1.A.2 Hvordan er anskaffelsesstrategi/policy for egen virksomhet blitt utviklet og forankret?

Rogaland fylkeskommune sin anskaffelsesstrategi gjelder for perioden 2021-2025. Den er politisk vedtatt av fylkestinget. Strategien gjelder for hele fylkeskommunen og skal ligge til grunn for alt vårt anskaffelsesarbeid. I strategien er samfunnsansvar et satsningsområde, sammen med organisering og arbeidsflyt. Vårt mål er at Rogaland fylkeskommune skal arbeide proaktivt med samfunnsansvar i våre anskaffelser. Vi skal ta hensyn til tiltak som gjelder lærlinger, sosial dumping, inkluderende arbeidsliv, universell utforming, miljø, etikk og økologisk mat.

Vår anskaffelsesstrategi viser til vårt medlemskap i Etisk handel Norge, og holder frem at vi skal ha et bevisst forhold til etiske krav og kontraktsvilkår. Anskaffelsesstrategien omfatter ikke alle sidene av Etisk handel Norge sin prinsipperklæring, og forankrer heller ikke bruk av aktsomhetsvurderinger som metodikk. Siden anskaffelsesstrategien gjelder for en politisk vedtatt periode, har fylkeskommunen supplert den med dokumentet «Holdningsdokument for berekraftige anskaffingar». Dette holdningsdokumentet gjelder for alle våre anskaffelser, og stiller vilkår som er i tråd med Etisk handel Norge sin prinsipperklæring.

Som supplement til anskaffelsesstrategien, skal holdningsdokumentet forstås som en utdypping av intensjonene som ligger i anskaffelsesstrategien. Når ny anskaffelsesstrategi vedtas politisk, vil koblingen mellom holdningsdokumentet og anskaffelsesstrategien bli tydeligere. Vi vil da løfte de vesentlige prinsippene fra holdningsdokumentet inn i anskaffelsesstrategien. I dag er denne koblingen først og fremst synlig i selve holdningsdokumentet, og på våre nettsider, hvor det begge steder er presisert at holdningsdokumentet supplerer vår anskaffelsesstrategi. Holdningsdokumentet vil bli fremlagt for politisk ledelse som en del av årsrapporteringen for anskaffelser for 2023. Vi skriver mer om holdningsdokumentet i punkt 1.C.1.

Anskaffelsesstrategien og holdningsdokumentet viser vår intensjon om å følge våre forpliktelser, ikke bare etter anskaffelseslovgivningen, men også i samsvar med vårt medlemskap i Etisk handel Norge. Vi slår fast at vi ved alle anskaffelser skal foreta konkrete vurderinger av hvilke miljø- og samfunnshensyn som bør vektlegges. Det erkjennes at viktige faktorer for å lykkes blant annet er forankring i ledelsen, tilgjengelige ressurser til utviklingsoppgaver og implementering.

I løpet av 2023 gjennomførte vi intern opplæring for til sammen seks faggrupper og avdelinger om vår anskaffelsesstrategi, med særlig fokus på aktsomhetsvurderinger. I denne forbindelse ble det også holdt møte med fylkesdirektør og ledergruppen i fylkeskommunen. Dette er et viktig ledd i å forankre arbeidet med aktsomhetsvurderinger i organisasjonen.

Anskaffelsesstrategien og holdningsdokumentet skal kommunisere våre forventninger og krav innen samfunnsansvar til våre eksterne leverandører. Holdningsdokumentet stiller vilkår om at aktsomhetsvurderinger skal brukes ved etablering av nye avtaler, og i oppfølging av eksisterende avtaler. Holdningsdokumentet bygger en bro mellom anskaffelsesstrategien og de vurderingene vi gjør etter vår innkjøpsplan og i vår leverandøroppfølging.

For å tydeliggjøre ansvar og roller, har vi oppdatert stillingsinstruks til rådgiver med samfunnsansvar i økonomiavdelingen, og til fagleder for anskaffelser. Disse stillingsinstruksene inneholder nå uttrykt ansvar for leverandøroppfølging og aktsomhetsvurderinger. Dette bidrar til en tydelig rollefordeling når det gjelder ansvaret for gjennomføring av leverandøroppfølging og aktsomhetsvurderinger, og lederansvar for å sikre mulighet til rapportering oppover i organisasjonen.

Samfunnsansvaret som følger av anskaffelsesstrategien følges opp i egen handlingsplan. Eierskapet til denne handlingsplanen er faggruppe anskaffelser, hvor alle i faggruppen har ansvar for å bidra til å sette mål, og å rapportere resultater. Handlingsplanen godkjennes av økonomidirektør.

Etisk handel Norge forplikter medlemmene sine til åpenhet rundt sitt arbeid. Blant annet skal vi gjøre vår årlige rapport tilgjengelig. Vi har publisert egne nettsider for vår anskaffelsesstrategi, hvor vi også gjør rede for vårt arbeid med etisk handel. Dette beskriver vi videre i punkt 1.D.1.

1.B Forankring: Organisering, internkommunikasjon og kompetanse

1.B Organisering og internkommunikasjon

1.B.1 Hvordan er arbeidet med aktsomhetsvurderinger i anskaffelser for bærekraftig forretningspraksis organisert i virksomheten, og hvorfor?

Anskaffelser skjer i samarbeid mellom fylkeskommunens enkelte fagavdelinger og faggruppen for anskaffelser. Ansatte i faggruppen for anskaffelser har god kjennskap til strategien, og vurderer relevante miljø- og samfunnshensyn ved den enkelte anskaffelsen.

Rogaland fylkeskommune har dedikerte ressurser til målrettet arbeid med samfunnsansvar i anskaffelser. Dette knyttes særlig til en egen rådgiverstilling i faggruppe anskaffelser. Arbeidet med samfunnsansvar skjer på tvers av fagavdelinger, eksempelvis ved at seriøsitsregler mot arbeidslivskriminalitet i bygg- og anleggsbransjen følges opp av avdelingene Bygg og eiendom og Samferdsel. Samtidig skal faggruppe for anskaffelser ha særlig kunnskap om bredden av tiltak, slik at faggruppen kan veilede best mulig om samfunnsansvar i den enkelte anskaffelse.

Ansvar for dette arbeidet ligger i hos fagleder for faggruppe anskaffelser og hos rådgiveren vår med samfunnsansvarsfunksjon.

Rådgiver med samfunnsansvarsfunksjon har et koordineringsansvar for å følge opp etisk handel i anskaffelser. Stillingen innebærer å systematisere og utvikle rutiner innenfor områder som miljø, etisk handel, inkluderte arbeidsliv og tilsvarende. Leverandøroppfølging og rapportering er en vesentlig del av stillingen. Rådgiver med samfunnsansvarsfunksjon deltar aktivt i fylkeskommunens arbeid med bærekraft både internt og med samarbeidspartnere.

1.B.2 Hvordan sikres det at relevante ansatte har tilstrekkelig kompetanse til å arbeide med aktsomhetsvurderinger i anskaffelser og følge opp dette hos leverandører?

I løpet av 2023 har faggruppe anskaffelser økt kompetanse på aktsomhetsvurderinger på flere måter. Rådgiver samfunnsansvar har hatt opplæring med faggruppen om hva aktsomhetsvurderinger innebærer. Det er også blitt utviklet egne kontraktsvilkår for aktsomhetsvurderinger som er blitt testet ut i to anskaffelser.

Arbeidet med holdningsdokumentet for bærekraftige anskaffelser, har vært en prosess som er ledet av rådgiver samfunnsansvar, men som har involvert hele faggruppen. Særlig har rådgiver med kompetanse innen innovasjon, samt fagleder for anskaffelser, bidratt i prosessen.

Mål og resultater på bærekraftsområdet innen de forskjellige anskaffelsene blir lagt inn i vårt avtalearkiv, der den enkelte rådgiver for anskaffelser rapporterer for sine anskaffelser. Vi har utviklet en veileder for å gjøre denne rapporteringen lettere tilgjengelig for den enkelte rådgiver. Denne er lastet opp under 1.C «Instruks – Utfylling av egne felter».

Leverandøroppfølgingen på samfunnsansvarsområdet har blitt organisert og gjennomført av rådgiver samfunnsansvar i samarbeid med øvrige rådgivere innen anskaffelser. Samarbeid om leverandøroppfølging er med på å øke kompetansen for aktsomhetsvurderinger i faggruppen.

Kurs, webinar, samlinger og eksternt samarbeid er også viktige arenaer for å øke kompetansen vi bruker i arbeidet med aktsomhetsvurderinger. Rådgiver samfunnsansvar har deltatt på Etisk handel Norge sitt heldags kurs om aktsomhetsvurderinger og på Etisk handel-konferansen 2023, i tillegg til ulike webinar i regi av Etisk handel Norge for å øke forståelse for leverandørkjeder og bruk av sertifiseringsordninger. Rådgiver samfunnsansvar deltar på Transparency International Norge sine rundebord, og deltok på Antikorrupsjonskonferansen 2023. Rådgiver samfunnsansvar avla også eksamen i faget Etikk, samfunnsansvar og bærekraft ved Høyskolen Kristiania våren 2023, og vil fortsette studier innen bærekraftige innkjøp.

De øvrige medlemmene i faggruppe anskaffelser har også deltatt på relevante kurs og konferanser, slik som A-krimkonferanse i regi av Fairplay bygg Rogaland og Kofa-samlingen 2023. En mer fullstendig oversikt over samarbeid innen samfunnsansvar, kurs, samlinger og utdanning finnes i vår handlingsplan som er opplastet sammen med rapporten.

1.C Planer og ressurser

1.C.1 Hvordan er virksomhetens forpliktelser til å respektere mennesker, dyr, samfunn og miljø forankret i virksomhetens strategier og handlingsplaner?

Fylkeskommunes visjon er Bærekraftig utvikling og sterke fellesskap i hele Rogaland. Ordet bærekraft henviser både til miljø og samfunn, i tillegg til økonomi. Utviklingsplan for Rogaland - regional planstrategi 2021-2024 legger føring for fylkeskommunens arbeid innenfor disse områdene. Særlig er hensynet til miljø ivaretatt, noe vi beskriver videre i punkt 3.B.2 i denne rapporten.

Rogaland fylkeskommune ser på anskaffelser som et viktig strategisk verktøy for å nå fylkeskommunens målsetninger. Vår anskaffelsesstrategi gir grunnlag for at vi i våre anskaffelser skal stille krav og vilkår for å ivareta mennesker, samfunn og miljø.

I 2023 ferdigstilte vi vårt holdningsdokument for bærekraftige anskaffelser. Holdningsdokumentet er et supplement til vår anskaffelsesstrategi. Det har et todelt formål. For det første skal det forankre at vi arbeider med anskaffelser på en bærekraftig måte, både prinsipielt og metodisk. For det andre skal det kommunisere disse prinsippene til våre leverandører og andre interessenter.

Holdningsdokumentet knytter samfunnsansvaret i vår anskaffelsesstrategi til FNs bærekraftsmål. Rammene vi får av anskaffelsesregelverket og forventningene som følger av vårt medlemskap i Etisk handel Norge er også tatt med som grunnlag for holdningsdokumentet. Den praktiske delen av dokumentet handler om hvordan vi skal jobbe metodisk for å oppnå bærekraftige anskaffelser, særlig ved å bruke aktsomhetsvurderinger. Videre detaljerer dokumentet hvilke krav og vilkår vi skal stille i våre anskaffelser for å ta vare på menneskerettigheter, samfunn og miljø. Krav og vilkår som skal motvirke arbeidslivskriminalitet og korrupsjon er også tatt med. Dokumentet avsluttes ved å gjengi Etisk handel Norge sine prinsipper for bærekraftig forretningspraksis.

Anskaffelsesstrategi og holdningsdokument følges opp av faggruppe for anskaffelser gjennom handlingsplan som nevnt i punkt 1.A.2.

1.D Forankring: Partnerskap og samarbeid med leverandører

1.D.1 Hvordan tydeliggjør virksomheten viktigheten av ansvarlighet og bærekraft i møte med leverandørkjeden?

Rogaland fylkeskommune bruker etiske kontraktsvilkår fra DFØ og Etisk handel Norge i anskaffelser hvor vi vurderer risiko for negativ påvirkning på arbeidstaker- og menneskerettigheter. I 2023 gjorde vi dette i 24 anskaffelser. Disse kjennetegnes ved avtaler hvor leverandør benytter seg av underleverandører i utlandet for varer, samt av tjenestekontrakter hvor det er stor sannsynlighet for bruk av arbeidskraft med utenlandsk opprinnelse.

I 2023 begynte vi flere av våre anskaffelser ved å bruke markedsdialog. Gjennom vår deltakelse i leverandørutviklingsprogrammet LUP, øker vi vår kompetanse på bruk av markedsdialog, særlig med tanke på innovasjon i anskaffelser. Fra og med 2024 vil den enkelte rådgiver rapportere internt på bruk av markedsdialog, slik at vi får bedre oversikt på området.

I tillegg til DFØ og Etisk handel Norge sine kontraktsvilkår, bruker vi også egne kontraktsvilkår som stiller vilkår om miljøvennlige produkt, og om lønns- og arbeidsvilkår. Disse kontraktsvilkårene brukes i våre standard avtaler, når vi ikke bruker Statens standardavtaler eller Norsk standard. Formålet med kontraktsvilkårene er å stille minimumsvilkår innen områdene miljø og arbeidsvilkår, slik at dette også er med i mindre anskaffelser hvor vi ikke har stilt seriøsitetskrav eller DFØ/EhN sine etiske kontraktsvilkår.

I 2023 har vi utviklet et eget kontraktsvilkår som gjelder aktsomhetsvurderinger. Dette kontraktsvilkåret bruker vi sammen med DFØ/EhN sine etiske kontraktsvilkår. Vilkåret vårt krever at dersom leverandøren gjennom sine aktsomhetsvurderinger avdekker negativ påvirkning som berører varer eller tjenester i leveransen, plikter leverandøren å informere oss omgående. Gjennom vilkåret gjør vi det også klart at leverandøren må påregne kontraktsoppfølging knyttet til bruk av policy og rutiner for aktsomhetsvurderinger. Formålet med å ha eget vilkår om dette i tillegg til DFØ/EhN sine standardvilkår, er å sikre kommunikasjon med leverandørene våre om negativ påvirkning som måtte forekomme i leverandørkjeden.

Tidlig 2024 publiserte vi vår anskaffelsesstrategi og vårt holdningsdokument på våre eksterne nettsider. Vi varslet samtidig alle våre leverandører om den nye nettsiden, og ba dem sette seg inn i dokumentene. Responsen fra leverandørene har vært god, og mange har svart ved å vise til egne dokumenter om bærekraft og åpenhetsloven. Denne åpne kommunikasjonen med våre leverandører er viktig, siden det senker terskelen for dialog om hvordan vi sammen kan gjøre anskaffelsene våre mest mulig bærekraftige.

Våre eksterne nettsider gir også mulighet til å komme med tilbakemeldinger eller spørsmål om vårt arbeid med etisk handel til en egen e-postadresse. Rådgiver samfunnsansvar og fagleder anskaffelser har ansvar for å følge opp e-poster til denne adressen.

1.D.2 Hvordan jobbes det med å ivareta prinsipperklæringen?

Etisk handel Norge sin prinsipperklæring er tatt inn som en egen del i vårt holdningsdokument for bærekraftige anskaffelser. Siden dette dokumentet supplerer vår anskaffelsesstrategi, får prinsipperklæringen med dette en overordnet plass for våre anskaffelser.

Holdningsdokumentet inneholder krav og vilkår som bygger på prinsipperklæringen. I løpet av 2024 skal vi oppdatere våre standard kontraktsvilkår, slik at disse harmonerer enda bedre med prinsipperklæringen.

1.E Erfaringer og endringer

1.E.1 Hvilke erfaringer har virksomheten gjort seg om arbeidet med bærekraftig forretningspraksis i anskaffelser under rapporteringsåret, og hva har endret seg som et resultat av dette?

Når det gjelder krav knyttet til miljø og klima, begynte vi i 2023 å tilpasse oss hovedregel om 30 % vektning av miljø i alle offentlige anskaffelser. Dette har gjort at vi har fokusert på stille gode tildelingskriterier knyttet til miljø og klima. Vi har brukt tildelingskriterier hvor vi evaluerer klimagassutslipp og annen miljøbelastning, miljøvennlige produkt og emballasje, samt muligheten til å kjøpe gjenbrukte produkt. Slike kriterier er stilt i 15 av våre anskaffelser i løpet av 2023. Størstedelen av disse er knyttet til bygg og anleggsentreprise, og er derfor viktige for å redusere mengden lokale utslipp i Rogaland.

Våre seriositetsregler stiller vilkår til arbeidstakeres rettigheter i alle våre bygg- og anleggskontrakter. Dette påvirker flere tusen ansatte som jobber i våre prosjekter. Vår oppfølging ved byggherrekontroll og HMS-kortsjekk har gitt oss noen enkeltfunn som medfører brudd på reglene. Dette følger vi videre opp med våre leverandører og deres underleverandører for å sikre bedre overholdelse av regler og rutiner.

Vår oppfølging av leverandørkjeder i utlandet har ikke gitt oss noen konkrete funn, men vi har økt kompetansen vår. Særlig gjennom vår leverandør oppfølging for 2023 har vi fått bedre kunnskap på utvalgte områder, som vi skal bruke til å stille bedre vilkår i fremtidige avtaler. Se videre om våre prioriteringer ved leverandør oppfølging under 2.A.3.

2

Fastsette fokus for rapporten

Kartlegging av virksomhetens påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø

Kartlegging handler om å identifisere virksomhetens risiko for, og faktiske negative påvirkning eller skade på, mennesker, dyr, samfunn og miljø i leverandørkjeden.

For offentlig sektor vil det være vesentlig å foreta denne type kartlegging i flere faser av en anskaffelsesprosess. Først overordnet i planleggingsfasen og deretter i konkurransegjennomføringen. Virksomheten må i planleggingsfasen tilegne seg overordnet kunnskap om risikobildet for de aktuelle produkter/tjenester som inngår i anskaffelsen. Deretter, ut fra grad av risiko, tilpasse videre dialog, krav, kriterier og oppfølging mot aktuelle tilbydere/leverandører (konkurransegjennomføring).

Kartlegging av virksomhetens påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø må også inngå i kontraktsoppfølgingen for å redusere og forebygge risiko for menneske, dyr, samfunn og miljø. Det handler om å først danne seg et overordnet risikobilde, for så å prioritere mest vesentlige risikoområder for grundigere kartlegging og håndtering av funn. Hvordan virksomheten er involvert i eventuell negativ påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø, er sentralt for å avgjøre riktig respons og tiltak. Involvering av tilbydere/leverandører er sentralt i kartleggingsarbeidet, så vel som i tiltak for å håndtere utfordringene på en god måte.

2.A Kartlegging og prioritering

2.A.1 Risikokartlegging

Anskaffelser i Rogaland fylkeskommune blir initiert av de enkelte avdelingene, slik som Bygg og eiendom, Samferdsel eller Opplæring. Avdelingene har egne budsjett, og eier de anskaffelsene de initierer.

Alle anskaffelser over terskelverdi blir gjennomført i samarbeid med faggruppe anskaffelser. Det er faggruppe anskaffelser som har ansvar for at konkurranse- og avtalemaler er oppdatert og at disse blir brukt på riktig måte. Samarbeidet mellom avdelingen og faggruppe anskaffelser skjer i første fase ved bruk av kontraktstrategi. Når kontraktstrategien gjennomgås, skal gruppen som utformer anskaffelsen vurdere om anskaffelsen faller inn under DFØ sin høyrisikoliste, i tillegg til at det skal vurderes om det skal stilles klima- og miljøkrav, etiske kontraktsvilkår eller bestemmelser knyttet til arbeidslivskriminalitet og seriøsitet. Fra og med 2024, skal også Rogaland fylkeskommune sitt holdningsdokument for bærekraftige anskaffelser vurderes når kontraktstrategien utarbeides.

Kontraktstrategi blir vårt verktøy for risikokartlegging i forkant av hver enkelt anskaffelse. Vi kan peke på en utfordring som ligger i at mange av de mindre anskaffelsene blir igangsatt med korte tidsfrister. Det gjør det utfordrende å gjøre gode risikokartlegginger. Faggruppe anskaffelser prøver å møte denne utfordringen med informasjon på våre intranettsider, og med holdningsarbeid i organisasjonen. For 2023 var opplæringen vi hadde i ulike avdelinger og faggrupper om aktsomhetsvurderinger viktig for å nå ut med denne informasjonen.

Våre større anskaffelser er særlig knyttet til samferdsel og bygg og eiendom. Disse anskaffelsene representerer større prosjekter som gjennomføres over flere år. Her bruker vi innkjøpsplan til å planlegge gjennomføring. I disse anskaffelsene er det bedre tid til dialog om risiko internt underveis før kunngjøring. Risikokartleggingen innebærer ofte elementer som gjelder miljø, arbeidsvilkår og etiske krav i leverandørkjede. Disse områdene betjenes av forskjellige rådgivere og avdelinger, slik som klimarådgiver, HMS-koordinator og rådgiver samfunnsansvar. Vi bruker ofte erfaringer fra markedsdialog i anskaffelser av denne typen. I disse anskaffelsene stiller vi gjennomgående etiske kontraktsvilkår, seriøsitetsbestemmelser og krav til ytre miljøplan. Vi har likevel behov for å samordne risikokartleggingen bedre. I første omgang begynner vi med å samordne risikokartlegging knyttet til arbeidslivskriminalitet, gjennom vårt rapporteringsmål om samordning av arbeidet med seriøsitetsbestemmelser.

Når anskaffelsen er gjennomført, blir krav i den enkelte anskaffelse registrert i vårt avtaleadministratorverktøy. Rådgiver samfunnsansvar holder oversikt over hvilke krav som blir stilt, og har ansvar for at disse blir fulgt opp ved leverandør oppfølging.

Rutine for kontraktsoppfølging gjelder fra en avtale er etablert. Dersom en inngått avtale inneholder etiske kontraktsvilkår og/eller seriøsitetsbestemmelser, følger det av rutinen at avtaleforvalter i fylkeskommunen skal gjennomgå disse med leverandør allerede i oppstartsmøte. Avtaleforvalter skal rådføre seg med rådgiver samfunnsansvar i forbindelse med gjennomgang av vilkårene. Det følger av vår rutine for kontraktsoppfølging at avtaleforvalter i fylkeskommunen skal melde fra til rådgiver samfunnsansvar om avvik i leverandørens håndtering av etikk, arbeidsforhold og miljø i løpet av avtaleperioden.

Rådgiver samfunnsansvar har ansvar for leverandør oppfølging innen etisk handel. Dette omfatter særlig oppfølging av krav som gjelder etiske vilkår i globale leverandørkjeder. Samtidig har rådgiver samfunnsansvar en koordinerende rolle for leverandør oppfølging innenfor seriøsitet og arbeidslivskriminalitet, og kontraktsvilkår som gjelder natur og miljø. Det følger av vår rutine for kontraktsoppfølging at avtaleforvalter i fylkeskommunen skal melde fra til rådgiver samfunnsansvar om avvik i leverandørens håndtering av etikk, arbeidsforhold og miljø i løpet av avtaleperioden.

Leverandør oppfølgingen blir gjennomført basert på kartlagte risiko fra tidligere års leverandør oppfølging. Dette er viktig for å sikre kontinuitet og videreutvikle kunnskap om vesentlige risikoområder. Hvert års leverandør oppfølging skal resultere i konkrete resultat som sorteres etter en trafikklysmoell, for å gjøre det tydelig hvilke risiko som fortsatt bør jobbes med i årene som kommer.

Samtidig opparbeider vi oss stadig ny kunnskap om risiko gjennom kurs, webinar og nyhetssaker, samt

medlemskap i Etisk handel Norge og Transparency International Norge. Risiko vi blir oppmerksom på slik, skal også med i leverandøroppfølgingen. For 2023 var for eksempel ETI Sverige sin rapport om batteriproduksjon til elektriske busser, og Etisk handel Norge sine artikler om solcellepanel viktige for hvordan vi gjennomførte vår leverandøroppfølging.

Rådgiver samfunnsansvar skal hvert år utarbeide et dokument for leverandøroppfølging som bygger på aktsomhetsvurderinger, hvor våre prioriteringer blir gjort rede for. I arbeidet med dokumentet benyttes risikomatrise for å kartlegge grad av alvor, omfang og irreversibel skade. At dokumentet fremlegges årlig, medfører at det rulleres og videreutvikles. Det får funksjon som en plan for hvordan vi skal bruke aktsomhetsvurderinger i Rogaland fylkeskommune.

Leverandøroppfølgingsdokumentet fremlegges økonomidirektør, og blir fremlagt fylkesting og fylkesutvalg i forbindelse med årlig rapportering om anskaffelser. Fylkesdirektør gjør seg kjent med innholdet i forbindelse med den årlige rapporteringen til fylkesting og fylkesutvalg.

Tiltak vi skal gjennomføre som resultat av risikokartleggingen, blir tatt inn vår handlingsplan knyttet til anskaffelsesstrategien. Fagleder for anskaffelser har ansvar for handlingsplanen og løpende kontroll med denne. De tiltakene i planen som er relatert til risikokartleggingen, koordineres av rådgiver samfunnsansvar. Fagleder for anskaffelser skal to ganger årlig fremlegge handlingsplanen for økonomidirektør, som godkjenner planen. Dette skjer i samarbeid med rådgiver samfunnsansvar.

Konkrete resultater etter et års leverandøroppfølging ligger i Elements, som er vårt arkivsystem.

For 2023 har risikokartleggingen resultert i høy prioritet for material i leverandørkjeden til elektrobransje, hvor mange komponenter blir produsert i Kina, og hvor opphavet til råvarer er uklart. Videre har risikokartleggingen resultert i medium prioritet for material i anleggsbransje, arbeidsforhold i anleggsbransje og produkter i matproduksjon. Siden vi bruker betydelig mye større summer på anleggsbransje i forhold til matproduksjon, har vi gått videre med oppfølging av risikoer i anleggsbransje.

2.A.2 Etske/sosiale krav i anskaffelsesprosessen

1

I hvilke type anskaffelser	Elektro arbeid og materiell - rammeavtale - flere soner Leverandøroppfølging gjennomført for 2023
Ant. leverandører på avtalen	3
Anvendt som kvalifikasjonskrav	Nei
Anvendt ved tildeling av kontrakt	
Anvendt som kontraktvilkår	Ja

2

I hvilke type anskaffelser	Asfaltarbeid på fylkesveier Leverandøroppfølging gjennomført for 2023
Ant. leverandører på avtalen	2
Anvendt som kvalifikasjonskrav	Nei
Anvendt ved tildeling av kontrakt	
Anvendt som kontraktsvilkår	Ja

3

I hvilke type anskaffelser	IKT - rammeavtale Leverandøroppfølging gjennomført for 2023
Ant. leverandører på avtalen	1
Anvendt som kvalifikasjonskrav	Nei
Anvendt ved tildeling av kontrakt	
Anvendt som kontraktsvilkår	Ja

4

I hvilke type anskaffelser	Bil administrasjon og leasing - rammeavtale Leverandøroppfølging gjennomført for 2023
Ant. leverandører på avtalen	2
Anvendt som kvalifikasjonskrav	Nei
Anvendt ved tildeling av kontrakt	
Anvendt som kontraktsvilkår	Ja

5

I hvilke type anskaffelser	Tjenester - Rammeavtale elektro arbeid og materiell Leverandøroppfølging gjennomført for 2023
Ant. leverandører på avtalen	1
Anvendt som kvalifikasjonskrav	Nei
Anvendt ved tildeling av kontrakt	
Anvendt som kontraktsvilkår	Ja

6

I hvilke type anskaffelser	Bygg- og anleggsarbeider - Bussvei Ny anskaffelse 2023
Ant. leverandører på avtalen	1
Anvendt som kvalifikasjonskrav	Nei
Anvendt ved tildeling av kontrakt	
Anvendt som kontraktsvilkår	Ja

7

I hvilke type anskaffelser	Bygg- og anleggsarbeider - Videregående skoler Nye anskaffelser 2023
Ant. leverandører på avtalen	9
Anvendt som kvalifikasjonskrav	Nei
Anvendt ved tildeling av kontrakt	
Anvendt som kontraktsvilkår	Ja

8

I hvilke type anskaffelser	Bygg- og anleggsarbeider - diverse Nye anskaffelser 2023
Ant. leverandører på avtalen	2
Anvendt som kvalifikasjonskrav	Nei
Anvendt ved tildeling av kontrakt	
Anvendt som kontraktsvilkår	Ja

9

I hvilke type anskaffelser	Hovedbankavtale Ny anskaffelse 2023
Ant. leverandører på avtalen	1
Anvendt som kvalifikasjonskrav	Nei
Anvendt ved tildeling av kontrakt	
Anvendt som kontraktsvilkår	Ja

10

I hvilke type anskaffelser	Kontorrekvisita og cateringprodukter - rammeavtale Ny anskaffelse 2023
Ant. leverandører på avtalen	1
Anvendt som kvalifikasjonskrav	Nei
Anvendt ved tildeling av kontrakt	
Anvendt som kontraktsvilkår	Ja

11

I hvilke type anskaffelser	Maler, byggtapetserer og gulvlegger Ny anskaffelse 2023
Ant. leverandører på avtalen	1
Anvendt som kvalifikasjonskrav	Nei
Anvendt ved tildeling av kontrakt	
Anvendt som kontraktsvilkår	Ja

12

I hvilke type anskaffelser	Mobiltelefonitjenester Ny anskaffelse 2023
Ant. leverandører på avtalen	1
Anvendt som kvalifikasjonskrav	Nei
Anvendt ved tildeling av kontrakt	
Anvendt som kontraktsvilkår	Ja

13

I hvilke type anskaffelser	Møbler og inventar - rammeavtale og dynamisk innkjøpsordning Nye anskaffelser 2023
Ant. leverandører på avtalen	4
Anvendt som kvalifikasjonskrav	Nei
Anvendt ved tildeling av kontrakt	
Anvendt som kontraktsvilkår	Ja

14

I hvilke type anskaffelser	Nødnett-terminaler med tilbehør - rammeavtale Ny anskaffelse 2023
Ant. leverandører på avtalen	1
Anvendt som kvalifikasjonskrav	Nei
Anvendt ved tildeling av kontrakt	
Anvendt som kontraktsvilkår	Ja

15

I hvilke type anskaffelser	Periodisk vedlikehold av elektromedisinsk utstyr Ny anskaffelse i 2023
Ant. leverandører på avtalen	1
Anvendt som kvalifikasjonskrav	Nei
Anvendt ved tildeling av kontrakt	
Anvendt som kontraktsvilkår	Ja

16

I hvilke type anskaffelser	Prosess-reguleringsstasjoner Ny anskaffelse 2023
Ant. leverandører på avtalen	1
Anvendt som kvalifikasjonskrav	Nei
Anvendt ved tildeling av kontrakt	
Anvendt som kontraktsvilkår	Ja

17

I hvilke type anskaffelser	Renholdsprodukter, papir og plast - rammeavtale Ny anskaffelse 2023
Ant. leverandører på avtalen	1
Anvendt som kvalifikasjonskrav	Nei
Anvendt ved tildeling av kontrakt	
Anvendt som kontraktsvilkår	Ja

18

I hvilke type anskaffelser	RFK - Digital skjemaløsning Ny anskaffelse 2023
Ant. leverandører på avtalen	1
Anvendt som kvalifikasjonskrav	Nei
Anvendt ved tildeling av kontrakt	
Anvendt som kontraktsvilkår	Ja

19

I hvilke type anskaffelser	Taxitransport for ansatte i Rogaland fylkeskommune Ny anskaffelse 2023
Ant. leverandører på avtalen	1
Anvendt som kvalifikasjonskrav	Nei
Anvendt ved tildeling av kontrakt	
Anvendt som kontraktsvilkår	Ja

I hvilke type anskaffelser	Tjenestekonsesjonskontrakt for kantinedrift Ny anskaffelse 2023
Ant. leverandører på avtalen	1
Anvendt som kvalifikasjonskrav	Nei
Anvendt ved tildeling av kontrakt	
Anvendt som kontraktsvilkår	Ja

Dette gjengir de 24 avtalene hvor vi i 2024 har stilt etiske kontraktsvilkår.

PRIORITERT NEGATIV PÅVIRKNING/SKADE FOR MENNESKER, SAMFUNN OG MILJØ

Å prioritere en eller flere risikoområder på bakgrunn av alvorlighetsgrad, betyr ikke at noen risiko er viktigere enn andre, eller at virksomheter ikke gjør noen med annen risiko, men at det som har størst negativ påvirkning prioriteres først. Kartlegging og prioritering er en kontinuerlig prosess.

2.A.3 List opp virksomhetens prioriterte risiko for negativ påvirkning/skade på mennesker, dyr, samfunn og miljø.

Prioritert negativ påvirkning/skade	Relatert tema	Geografi
Elektro arbeid og materiell - solcelleanlegg	Tvangsarbeid Fagorganisering og kollektive forhandlinger Barnearbeid Lønn Arbeidstid	Kina
Asfaltarbeid	Fagorganisering og kollektive forhandlinger Lønn Arbeidstid Regulære ansettelsesforhold Materialbruk	Norge Russland
Bil - administrasjon og leasing	Tvangsarbeid Fagorganisering og kollektive forhandlinger Helse, miljø og sikkerhet Lønn Arbeidstid Miljø	Kina Norge Øst-Europa
IKT-anskaffelser	Tvangsarbeid Miljø	Kina

BEGRUNNELSE FOR HVORFOR DISSE UTFORDRINGENE ER PRIORITERT SOM MEST VESENTLIGE FOR MENNESKER, SAMFUNN OG MILJØ

2.A.4 Beskriv prioriterte risikoområder og bakgrunn for prioriteringen av disse. Beskriv hvordan informasjon ble hentet inn, hvilke kilder som er benyttet og hvilke interessenter som er involvert/dere har snakket med. Beskriv videre også om det er identifisert områder eller tema hvor det er manglende informasjon for å danne seg et helhetlig bilde, og hvordan dere planlegger å gå frem for å få mer informasjon/håndtere dette.

I 2023 har vi prioritert tre hovedtyper risiko. Det første er avtaler hvor leverandørkjeden er preget av råvareproduksjon i Kina. Der har vi fokusert på solcelleanlegg, men har også gjort undersøkelser når det gjelder batteriproduksjon til el-biler vi leaser. Dette bygger på erfaringer vi gjorde oss i leverandøroppfølgingen for 2022, hvor vi så mer generelt produksjon av elektromateriell og IKT-utstyr i Kina. Gjennom ETI Sverige og Etisk handel Norge sitt fokus på henholdsvis batteriproduksjon for el-busser og produksjon av solcellepanel, fant vi grunnlag å følge opp de områdene vi gjorde i 2023. Her har vi også benyttet oss av DFØ sin høyriskoliste, for å kunne stille mer konkrete spørsmål til leverandørene om risikoutsatte komponenter, slik som litium og silisium.

Den andre typen risiko vi har satt søkelys på, er råvareimport for produksjon av asfalt. Det er kjent at bitumen, som brukes i asfalt, tidligere ble importert fra Russland. Kartleggingene tar derfor hensyn til de forbudene Ukrainaforskiften stiller. Dette er en videreføring av undersøkelsene vi gjorde i 2022, hvor vi undersøkte om våre leverandører bruker stål fra Russland.

Den tredje prioriterte risikoen er arbeidsforhold i avtaler der det er stor forekomst av arbeidere fra Øst-Europa. Her anses risikoen for brudd på lønns- og arbeidsvilkår høyere enn i bransjer som har sin majoritet av ansatte fra Norge eller Vest-Europa. Vi har fokusert på bilpeie, verksted og service for årets leverandøroppfølging. Her bygger vi på kjent risiko for brudd på arbeidsvilkår i bransjen. Dette har vært særlig aktuelt ettersom vi inngikk nye avtaler om leasing av bil, verksted og bilpleie i 2023.

Vi har innhentet opplysninger på tre måter. For en del av leverandørene har vi bedt om skriftlige tilbakemeldinger om de aktuelle problemstillingene. For andre leverandører har vi gjennomført møter på Teams. Vi har hatt fysisk møte hos Rogaland fylkeskommune med en av leverandørene.

Detaljer om erfaringer og funn fremkommer i rapporteringen punkt 3.1.A. Opplysningene vi har fått gjennom leverandøroppfølgingen, blir evaluert i vårt leverandøroppfølgingsdokument som godkjennes av ledelse og skal rulleres årlig. Se opplasting under punkt 3.A. Prioriteringer knyttet til videre oppfølging av den enkelte leverandør, følges opp i eget Excelark. Utsnitt av dette er lastet opp i sladdet versjon under punkt 4.A.

3

Håndtering av prioritert påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere handler om å håndtere funn fra kartleggingen på en god måte.

For offentlig sektor vil kartleggingen bl.a. innebefatte å benytte informasjon, kunnskap og dokumentasjon som leverandør innehar. Leverandør skal inneha oversikt over bl.a. risiko på land- og sektornivå og kunnskap om hvordan prioritere basert på mest vesentlig negativ påvirkning mennesker, dyr, samfunn og miljø. Dog må virksomheten selv gjøre sine innledende vurderinger på risiko og prioritering av dette.

Virksomhetens mest vesentlige negative påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø prioriteres først. Dette betyr ikke at annen risiko er uvesentlig eller at det ikke håndteres. Hvordan virksomheten er involvert, er sentralt for å treffe riktige tiltak. Faktisk negativ påvirkning/skade som virksomheten forårsaker eller bidrar til må stanses, forebygges og reduseres.

Virksomheter som er direkte forbundet med negativ påvirkning må bruke sin innflytelse til å få forretningsforbindelser (f.eks. leverandører) til å stanse, forebygge og redusere dette. Dette innebærer å utvikle og iverksettes planer og rutiner for å håndtere risiko, og kan kreve endringer i egne strategier, policyer og styringssystemer. Virksomheters vellykkede håndtering av negativ påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø er et avgjørende bidrag til FNs bærekraftsmål.

3.A Stans, forebygg eller reduser (planlegging, gjennomføring og oppfølging)

3.A.1 Legg til mål, status på fremdrift, og beskriv tiltak dere har iverksatt for å håndtere virksomhetens prioriterte negative påvirkning/skade på mennesker, dyr, samfunn og miljø.

Prioritert negativ påvirkning/skade	Elektro arbeid og materiell - solcelleanlegg
Overordnet mål :	Forhindre kjøp av komponenter til solcelleanlegg som er tilvirket på en måte som bryter med grunnleggende menneskerettigheter.
Status :	Kartlegging
Mål i rapporteringsåret :	Kontakt med alle våre leverandører av solcellepanel. Undersøke leverandørens egen kompetanse og aktsomhetsvurderinger på området. Øke vår interne kompetanse, slik at vi kan stille spesifikke vilkår for å hindre menneskerettighetsbrudd i kommende avtaler.

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak for å stanse eller begrense negative konsekvenser og begrunnelse for tiltaket/tiltakene :

Kommunikasjon med våre leverandører. Kartlegging av hvor fabrikasjon av komponenter til solcelleanlegg skjer. Øke forståelse for muligheter til å kontrollere og påvirke leverandørkjede for råvarer.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket beskrevet over, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Vi finner at dokumentasjon om hvor solcellepanel og komponenter blir produsert gjennomgående er tilgjengelig. Dette gjør at vi også har kunnet sette oss inn i underleverandører sine Code of Conducts. Forhold som arbeidstid, lønn og HMS blir fulgt opp av våre leverandører og deres underleverandører, noe vi blant annet har sett gjennom sosiale revisjoner. Leverandører erkjenner at ikke alle forhold er optimale, men vi forstår bildet slik at avvik blir håndtert, slik at risikoen for grove brudd på menneskeretter i forbindelse med fabrikasjon er lavere enn ved råvareproduksjon.

Den videre leverandørkjeden dreier seg om råvareproduksjon. Her er alle aktuelle underleverandører fremdeles på et kartleggingsstadium. De erkjenner at sporbarhet av råvarer fremdeles er vanskelig å oppnå. Kartleggingen gjøres ikke direkte av våre leverandører, og vi har ikke hatt dialog med underleverandørene som jobber med den. Her er den identifiserte risikoen for menneskerettighetsbrudd fremdeles stor. Vi vil jobbe videre med å komme i posisjon til å kartlegge denne delen av leverandørkjeden bedre i årene som kommer.

Prioritert negativ påvirkning/skade	Asfaltarbeid
Overordnet mål :	Forhindre kjøp av produkt som inneholder råvarer som er ulovlige i henhold til Ukrainaforskriften. Sørge for at alle som arbeider med asfalt for våre underleverandører overholder seriøsitetsbestemmelser om arbeidstid, lønn og HMS.
Status :	Stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning
Mål i rapporteringsåret :	Dialog med våre leverandører om våre overordnede mål og deres arbeid med nevnte problemstillinger.

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak for å stanse eller begrense negative konsekvenser og begrunnelse for tiltaket/tiltakene :

Innhente dokumentasjon om hvordan selskapene jobber med aktsomhetsvurderinger. Fortsette å kontrollere lønns- og arbeidsvilkår gjennom HMS- og byggherrekontroll. Følge opp eventuelle avvik med leverandør og underleverandør. Oppfølgingsspørsmål om bruk av utenlandsk arbeidskraft med tanke på betaling til bankkonto, der det er krav om betaling til bank i våre avtaler. Vi har undersøkt språkkunnskapsnivå, der det er krav til at minst en på hvert arbeidslag snakker og forstår norsk, samt at HMS-dokumentasjon og rutiner skal være tilgjengelig på arbeidstakernes morsmål. Videre har vi undersøkt rekrutteringsprosesser og boforhold.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket beskrevet over, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Vi har avdekket noen mindre avvik når det gjelder HMS-kortregistrering. Vi har hatt kontroll på at timelister samsvarer med lønsslipp og utbetaling til bank. Vi har dialog med leverandør og underleverandør med konkrete spørsmål om enkelte lønnsutbetalinger. Det er funnet avvik som følges opp for å gjøre det tydelig at seriøsitetsreglene skal følges i sin helhet. Vi vil også vurdere å kreve at lønn utbetales til norsk bankkonto for fremtidige avtaler.

Prioritert negativ påvirkning/skade	Bil - administrasjon og leasing
Overordnet mål :	Sørge for at alle som arbeider med bilpleie, verksted og dekkhotell i våre avtaler overholder nasjonale bestemmelser om arbeidstid, lønn og HMS. Forhindre at bil og utstyr vi leaser er produsert på en måte som bryter grunnleggende menneskerettigheter.
Status :	Kartlegging
Mål i rapporteringsåret :	Undersøke hvor vidt leverandør fører tilstrekkelig kontroll med sine underleverandører i vår avtale. Undersøke om leverandør har gjennomført aktsomhetsvurderinger på utvalgte risikoområder knyttet til dekk og el-bilbatterier.

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak for å stanse eller begrense negative konsekvenser og begrunnelse for tiltaket/tiltakene :

Vi ba om skriftlig tilbakemelding fra to leverandører.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket beskrevet over, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Fra den ene leverandøren har vi fått tilbakemelding som viser at selskapet på konsernnivå jobber med aktsomhetsvurderinger, og bruker code of conduct. For dekk, som er et særlig risikoprodukt, kjøper konsernet bare produkt innenfor kategorien Know your supplier. Den norske delen av konsernet tilkjenner at de har gjort noen ettersyn, men bare på verksted som driver service og vedlikehold. Selv om alle underleverandører er godkjent av arbeidstilsynet, er ikke alle egenhendig kontrollert av vår leverandør. Vi vurderer dette som en mulig risiko, og vil følge det videre opp. Når det gjelder el-bilbatteri, får vi få opplysninger fra leasingpartner. Det kan være aktuelt for oss å vurdere om vi selv skal gjøre noen kontroller for de bilmerkene vi leaser.

Den andre leverandøren har utviklet egen code of conduct. De har også gjennomført risikovurderinger av sine underleverandører og videre leverandørkjede.

Prioritert negativ påvirkning/skade	IKT-anskaffelser
Overordnet mål :	Forhindre at IKT-utstyr vi kjøper er produsert på en måte som bryter grunnleggende menneskerettigheter.
Status :	Kartlegging
Mål i rapporteringsåret :	Dialog med leverandør om deres arbeid med bærekraftige anskaffelser

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak for å stanse eller begrense negative konsekvenser og begrunnelse for tiltaket/tiltakene :

Vi har ikke avdekket noen funn som tilsier at vårt IKT-utstyr er produsert på en måte som bryter med grunnleggende menneskerettigheter.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket beskrevet over, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Leverandørkjeden med produksjon i Kina, og behovet for risikoutsatte råvarer for produksjonen, tilsier at vi bør fortsette å kartlegge. IKT-utstyr er en avgjørende del av vår produksjon som fylkeskommune. Vi vil fortsette dialog og oppfølging med leverandør i årene som kommer.

ANDRE TILTAK FOR Å HÅNDTERE NEGATIV PÅVIRKNING

Beskriv virksomhetens generelle tiltak for å stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning knyttet til anskaffelser, også i leverandørkjeden.

3.B.1 Reduksjon av natur- og miljøpåvirkning

Rogaland fylkeskommune stilte miljøkrav i 66 av våre anskaffelser i 2023. Miljøkrav er krav om at ytelsen skal produseres slik at den minimerer miljøbelastningen og er klimavennlig. Miljøkrav kan stilles som kvalifikasjonskrav, i kravspesifikasjon eller som tildelingskriterium.

Rogaland fylkeskommune stilte vilkår om miljøsertifisert virksomhet i 60 av våre anskaffelser i 2023. Miljøsertifiseringer henviser her til sertifisering av en virksomhets miljøledelse.

Alle våre bygg- og eiendomsentrepriser som gjelder større utbygginger, og rammeavtaler for varer er underlagt miljøkrav og krav til miljøsertifisering.

Miljøkrav som tildelingskriterium er blitt brukt ved minst 15 anskaffelser i 2023, som beskrevet i punkt 1.E.1. Ytre miljøplan blir brukt i våre bygg- og anleggsentrepriser for å sikre lav lokal forurensing, massehåndtering og ivaretagelse av særegent naturmangfold.

3.B.2 Reduksjon av klimagassutslipp

Rogaland fylkeskommune har siden 2021 utarbeidet klimaregnskap og klimabudsjett årlig. Klimaregnskapet gjengir utslipp fra fylkeskommunens aktiviteter, hvor kollektivtransport med drift av buss og drift av hurtigbåter og ferjer er de to største kartlagte utslippskildene. Etter dette er fylkeskommunale bygge- og anleggsprosjekter den tredje største kilden til utslipp.

Klimabudsjettet er et styringsverktøy som er en del av økonomiplanen. Klimabudsjettet omfatter primært klimatiltak som gjelder egen virksomhet. Siden fylkeskommunen utfører oppgaver på vegne av samfunnet, vil ringvirkningene av noen av klimatiltakene være større enn det vi kan registrere som egen virksomhet. I særlig grad gjelder dette arbeid med infrastruktur som kollektivtransport og vegnett.

Fylkeskommunen jobber med en regionalplan for klimaomstilling i Rogaland som skal være ferdig i 2025. Denne skal samle mål og strategier for regionens utvikling og følge opp de nasjonale klimamålene som er i samsvar med Parisavtalen.

I klimabudsjettet er klimatiltakene kategorisert i direkte utslipp, indirekte utslipp, ikke-kvantifiserbare utslippsreduksjoner og andre samfunnseffekter.

Når det gjelder direkte utslipp, er mange av tiltakene relatert til elektrifisering av transportmidler. Kollektivselskapet Kolumbus har regi for anskaffelser som gjelder kollektivtransport, og det planlegges, blant annet gjennom investeringer i ladeinfrastruktur, for at kommende anbudsrunder vil resultere i batterielektrisk drift på alle nye busskontrakter og de fleste båt- og fergeruter frem mot 2030. Innenfor oppvarming jobbes det med å fase ut naturgass og i stedet ta i bruk fjernvarme eller biogass. Det anskaffes elektriske kjøretøy til fylkeskommunens virksomhet som i stor grad erstatter fossildrevne kjøretøy.

Indirekte utslipp er utslipp som oppstår utenfor det geografiske området Rogaland, men som fylkeskommunen likevel kan påvirke. Et eksempel er tiltak som bidrar til å redusere behovet for innkjøpt strøm i fylkeskommunale bygg, enten gjennom energieffektivisering eller montering av solceller. Tiltak som gjenbruk av møbler bidrar også til reduksjon av energibruk, men her er ikke utslippskutt beregnet.

Tiltak som faller inn under kategorien ikke-kvantifiserbare utslippsreduksjoner er for eksempel krav om klimabudsjett i samferdselsprosjekter, utslippsreducerende tiltak som tildelingskriterium i anskaffelser, prosjekt om bærekraftig ressursutnyttelse av overskuddsmasser, forskningsprosjekt om gjenbruk av asfalt, krav om CEEQUAL-sertifisering på større prosjekter, og innføring av miljøstasjoner for at flere skoler skal oppnå å bli Miljøfyrtårn.

Blant andre samfunnseffekter kan vi nevne at fylkestinget har vedtatt at alle videregående skoler skal Miljøfyrtårn-sertifiseres, at det jobbes med diverse holdningsskapende tiltak og at det legges til rette for at ansatte skal bruke sykkel eller kollektivtransport gjennom Hjem-Jobb-Hjem-ordningen. Fylkeskommunens sentraladministrasjon er miljøsertifisert med Miljøfyrtårn.

3.B.3 Tilpasning av egen innkjøpspraksis (sourcing)

Innkjøpsplanen er et viktig verktøy som vi bruker til å holde oversikt over fremtidige anskaffelser. Faggruppe anskaffelser samarbeider med de forskjellige avdelingene for å planlegge fremtidige anskaffelser i god tid. På den måten forsøker vi å unngå kortsiktige løsninger og unødvendig press på leverandører.

Bruk av kontraktsstrategi er viktig for at vi skal kunne gjenkjenne i hvilke anskaffelser vi trenger å stille bærekraftige kontraktskrav, som krav til miljø, etiske krav, seriositetsregler for arbeidskraft eller universell utforming.

Gjennom avtaleadministrasjonsverktøy holder vi oversikt over hvilke vilkår som er stilt i de ulike anskaffelsene.

3.B.4 Valg av produkter og sertifiseringer

Vi stiller krav om miljøsertifiseringen der det er hensiktsmessig for å forebygge skade på miljø som følge av våre egne anskaffelser. Samtidig er vi bevisst på at det finnes en rekke forskjellige standarder, og at vi bør unngå å stille krav om en spesifikk standard dersom det kan ekskludere tilbydere som holder tilsvarende standard. For anskaffelser over terskelverdi, bruker vi gjennomgående leverandører som er sertifisert. Innen varesegmentet etterspør vi sertifiserte produkter i avtaler som gjelder renholdsprodukter og kontorrekvisita.

3.B.5 Støtte aktivt opp om fri fagorganisering og kollektive forhandlinger, eller der lovverket ikke tillater dette, støtte aktivt opp om andre former for demokratisk valgt arbeiderrepresentasjon

I 2023 tok vi inn retten til fagorganisering og kollektive forhandlinger som en del av vårt holdningsdokument for bærekraftige anskaffelser. Disse vilkårene er nye for oss, og vi vil jobbe med å ta dem med i anskaffelser i løpet av 2024. I leverandør oppfølgingen for 2023 har vi begynt å kartlegge rekruttering av arbeidstakere fra Øst-Europa i enkelte bransjer. Vi vil bygge videre på erfaringer innen dette området for videre leverandør oppfølginger.

I kartlegging av global leverandørkjede begynner vi nå å få noe begrenset kunnskap om fabrikkstasjoner. Det er for tidlig for oss å si noe om arbeidsforholdene på konkrete fabrikker, men kunnskap vi opparbeider oss vil bli brukt i videre dialog med våre leverandører.

Rogaland fylkeskommune bruker fylkestingets vedtatte seriositetsbestemmelser aktivt i anskaffelser hvor det er risiko for brudd på arbeidsvilkår i bygg- og anleggsanskaffelser. Dette gjaldt 45 avtaler i 2023. Disse vilkårene tar for seg krav til lønn- og arbeidsvilkår, som rett til lønn etter tariff.

Rogaland fylkeskommune har krav om at leverandører skal være StartBANK registrert. StartBANK er en åpen informasjonsbase der alle leverandører som oppfyller objektive kriterier kan bli registrert. Dette bidrar til bruk av seriøse aktører innen bygg- og anlegg.

3.B.6 Bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser i egen virksomhet og leverandørkjeden

Rogaland fylkeskommune sine etiske retningslinjer inneholder forbud for ansatte til å ta imot gaver eller fordeler som kan påvirke, eller være egnet til å påvirke handlinger, saksforberedelser eller vedtak. Det legges også opp til at reise og kost i forbindelse med arrangementer skal dekkes av fylkeskommunen, for å sikre nøytral deltaking. Disse reglene er egnet til å hindre korrupsjon i egen organisasjon.

Det må likevel legges til grunn at risikoen for korrupsjon i norsk næringsliv vurderes som relativt lav. I tråd med metodikken i en aktsomhetsvurdering, skal vi prioritere basert på risiko. Risikoen for korrupsjon øker betydelig når vi samhandler med land utenfor Vest-Europa. Risikoen er større både i Polen og Baltikum hvor vi har leverandører som bruker arbeidstakere fra. Den er desto større som en del av leverandørkjeden for varer vi kjøper med opprinnelse utenfor Europa.

I 2023 økte vi vår deltakelse i Transparency International, blant annet med å være med på Antikorrupsjonskonferansen 2023. Dette gir oss bedre grunnlag for å vurdere relevante risikoområder knyttet til korrupsjon.

3.B.7 Annen relevant informasjon for hvordan dere arbeider med å redusere, forhindre og håndtere negativ innvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø.

Som en regional politisk organisasjon, har Rogaland fylkeskommune en unik mulighet til å påvirke arbeidet med mennesker, samfunn og miljø i vårt nærområde. Slik vi har gjort rede for i punkt 1.C.1, er dette en viktig del av vår visjon og våre planer. Vi samarbeider både med næringslivet og med øvrige forvaltningsorgan i vår region.

Vår påvirkningsmulighet er heller ikke begrenset til regionalt nivå. Vi deltar i The North Sea Commission som er en del av Conference of Peripheral Maritime Regions. Her inngår vi i et internasjonalt samarbeid blant kystregioner med bærekraft, klimanøytralitet og utvikling. Vi deltar også i EU-nettverket for klimatilpasning hvor vi samarbeider med 150 europeiske regioner og lokalsamfunn om konkrete løsninger for et klimatilpasset samfunn.

4

Overvåking av gjennomføring og resultater

Overvåkning av gjennomføring og resultater handler om å måle effekten av systematikken og eget arbeid i hvert trinn i aktsomhetsvurderingene, og viser hvorvidt virksomheten gjør gode aktsomhetsvurderinger ved anskaffelser og i kontraktsoppfølging.

Virksomheten må ha systematikk og rutiner på plass for å kunne fange opp og kritisk vurdere egne konklusjoner, prioriteringer og tiltak som er gjort som en del av aktsomhetsvurderinger. Eksempelvis: Er kartlegging og prioritering av mest negativ påvirkning gjort på en faglig god og troverdig måte, og som reflekterer de faktiske forholdene? Virker tiltakene for å stanse, forebygge og/eller redusere virksomhetens negative påvirkning/skade etter hensikten? Er skade gjenopprettet der det er relevant? Dette kan gjelde tiltak virksomheten gjør selv og som utføres av eller i samarbeid med andre (f.eks leverandører).

Erfaringene virksomheten gjør seg med arbeidet med aktsomhetsvurderinger ved anskaffelser og i kontraktsoppfølging brukes for å forbedre prosesser og resultater i fremtiden.

4.A Overvåke og evaluere (oppfølging)

4.A.1 Beskriv hvem som har ansvar for å overvåke effekten av tiltak iverksatt for å håndtere virksomhetens vesentlige risiko for skade/negativ påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø i forbindelse med anskaffelser, og hvordan overvåkingen gjennomføres i praksis.

Ansvar for å overvåke effekten av tiltak relatert til risiko i anskaffelsesprosesser ligger til faggruppe innkjøp. Fagleder for innkjøp har det overordnede ansvaret, mens rådgiver med samfunnsansvarsfunksjon koordinerer arbeidet med aktsomhetsvurderinger, rutiner og leverandøroppfølging. Arbeidet godkjennes av leder. Rapportering i organisasjonen går fra økonomisjef til fylkesdirektør. Politisk ledelse holdes orientert gjennom årlig saksfremlegging i fylkesutvalg og fylkesting.

4.A.2 Hvor mange leverandører har vært gjenstand for kontraktsoppfølging knyttet til bærekraft, inkludert etiske- og sosiale krav, i rapporteringsåret (gjelder avtaler inngått i rapporteringsåret og avtaler inngått tidligere år)?

Vi har fulgt opp åtte individuelle leverandører innen for 13 avtaler. Se punkt 2.A.3.

Rogaland fylkeskommune har gjennomført to fullstendige lønns- og arbeidsvilkårskontroller for å avdekke arbeidslivskriminalitet og sosial dumping. Kontrollene er blitt gjennomført i samarbeid mellom avdelingene Bygg og eiendom og Samferdsel. I tillegg kommer HMS-kontroller for både bygg og anlegg, og samferdsel. HMS-kontroller er mindre omfattende, men også egnet til å gi indikasjon på useriøse aktører.

4.A.3 Er det i rapporteringsåret identifisert avvik fra de etiske- og sosiale kravene hos aktører i leverandørkjeden? Faktiske negative konsekvenser for mennesker, dyr, samfunn og miljø omfattes. Manglende åpenhet om leverandørkjede og manglende bærekraftspolicy kan også være vanlige avvik. Hvis ja: Angi type avvik, hvor i leverandørkjeden avvikene er identifisert, tiltak iverksatt for å rette avvikene, samt status.

1

Type avvik (barnearbeid, HMS, lønn, arbeidstid etc)	Hos en underleverandør har vi avdekket avvik ved kontroll av timelister mot lønnsklipp og utbetaling til bank. Området er regulert av seriositetsbestemmelsene våre, og vi følger opp den aktuelle leverandøren og underleverandører. Se også punkt 3.A.1 asfaltarbeider.
Hvor i leverandørkjeden?	Underleverandør i første ledd etter leverandør innen bygg- og anleggsarbeider.
Tiltak iverksatt for å rette avvik	Dialog med leverandør og underleverandør. Utarbeidet rapport. Oppfølging er tatt inn i vår handlingsplan.
Status	Under oppfølging.

5

Kommunikasjon av hvordan negativ påvirkning/skade er håndtert

Forutsetningen for god ekstern kommunikasjon om arbeidet knyttet til virksomheters aktsomhetsvurderinger for bærekraftig forretningspraksis er at den bygger på konkrete aktiviteter og resultater. Det vil si ekstern kommunikasjon av policyer, strategier, retningslinjer, prosesser og aktiviteter knyttet til å identifisere og håndtere virksomhetens faktiske og potensielle negative påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø, inkludert funn og effekt og resultater av tiltakene/aktivitetene.

5.A Kommunisere eksternt (oppfølging)

5.A.1 Beskriv hvordan virksomheten kommuniserer offentlig rundt eget arbeid med aktsomhetsvurderinger i anskaffelser, kartlegging og håndtering av negativ påvirkning/skade

Rogaland fylkeskommune bruker både intranett og eksterne nettsider til å kommunisere om vårt arbeid med aktsomhetsvurderinger. Her publiserer vi også lenke til vår rapportering til Etisk handel Norge. Se mer om dette under punkt 1.D.1.

Vi har gjennomført opplæring i møter med avdelinger og faggrupper. Se punkt 1.A.2.

Rogaland fylkeskommune sin økonomiplan 2023-2026 er kunngjort sammen med vårt årsbudsjett 2023. I dette inngår klimabudsjett som viser hvordan vi kartlegger klimaavtrykk og vårt arbeid med å redusere dette. I klimabudsjettet gir vi flere eksempler på hvordan vi bruker miljøkrav i anskaffelser til å fremme klimavennlige innkjøp. Økonomiplan og klimabudsjett er tilgjengelig på nettsidene våre.

Regional utviklingsplan viser til at klimaomstilling bør være et prinsipp i kommunenes og fylkeskommunens innkjøpsstrategi. I dokumentet Bærekraftig utvikling i Rogaland - utfordringer og muligheter, som inngikk i arbeidet med regionalplanen, er anskaffelser og innkjøp knyttet til det offentliges muligheter til å redusere klimagassutslipp og bidra til gjenvinning. Rogaland fylkeskommune sine plandokumenter finnes under temaet Planlegging på nettsidene våre.

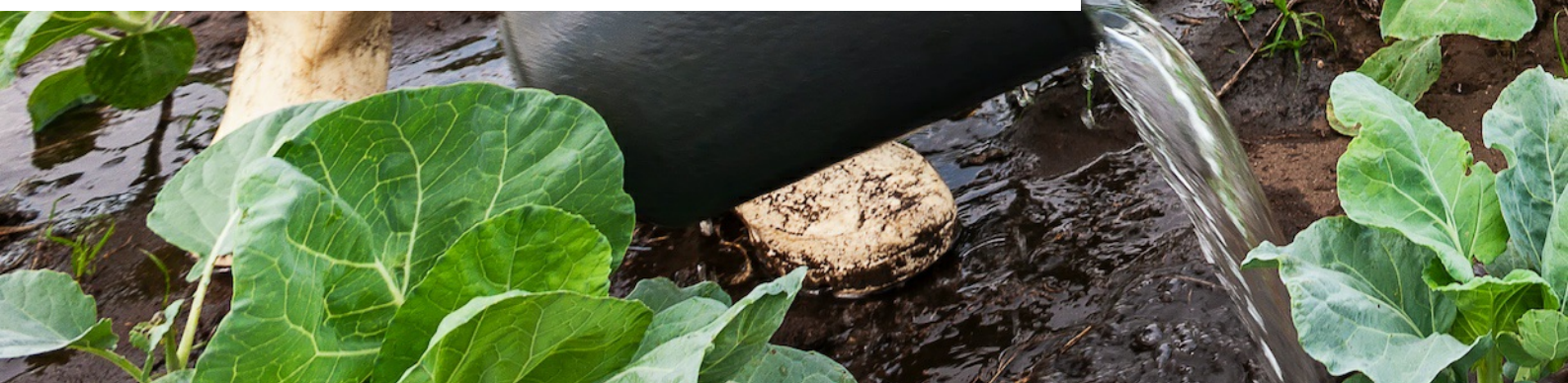

6

Gjenoppretting der dette er påkrevd

Når en virksomhet har identifisert at den har forårsaket eller bidratt til skade på mennesker, dyr, samfunn eller miljø, håndteres skaden gjennom å sørge for eller samarbeide om gjenoppretting.

Gjenoppretting kan innebære økonomisk erstatning eller kompensasjon, en offentlig beklagelse, eller at skaden på annet vis rettes opp. Det handler også om å sørge for, eller samarbeide om, tilgang til klageordninger for arbeidere og/eller lokalsamfunn slik at de kan få sin sak hørt og håndtert. Ved inngåelse av leverandørkontrakter, hvor det viser seg at leverandøren, enten direkte eller indirekte, har bidratt til skade på mennesker, dyr, samfunn og miljø, forventes det at også oppdragsgiver bidrar til gjenoppretting. Grad av bidrag til gjenoppretting fra oppdragsgiver kan i denne sammenheng variere. I mange tilfeller vil den mest aktuelle handlingen være, som et minimum, å påse at leverandør utfører sin plikt til å bidra til gjenoppretting videre i leverandørkjeden. (Kontraktsoppfølging på pkt. 2.6 i kontraktsvilkår for ivaretagelse av grunnleggende menneskerettigheter i leverandørkjeden, utarbeidet av DFØ og EHN).

6.A Gjenoppretting

6.A.1 Beskriv virksomhetens strategi/policy for gjenoppretting ved negative konsekvenser for mennesker, dyr, samfunn og miljø

Rogaland fylkeskommune skal ta ansvar for negativ skade som følger av våre anskaffelser. Vi skal følge opp våre leverandører og samarbeide om å gjenopprette eventuell skade. Dette følger av vårt holdningsdokument for bærekraftige anskaffelser.

Vanlige avtalerettslige klausuler om sanksjoner vil regulere forhold som vår rett til retting, stans, bytte av leverandør eller heving av kontrakt. Både etiske kontraktsvilkår og seriøsitetsregler for byggeprosjekter kan følges opp kontraktsrettslig, der de inngår i våre avtaler.

6.A.2 Beskriv eventuelle tilfeller av gjenoppretting i rapporteringsperioden

Vi har avdekket to avvik i forbindelse med våre byggherrekontroller. Det ene gjelder HMS-kort og innregistrering på arbeidsplass. Dette avviket har medført behov for å gjenopprette noen skade, men vi har hatt tydelig dialog med våre leverandører om at innregistrering på arbeidsplass alltid må finne sted, slik at vi får korrekte rapporter i vårt HMS system.

Det andre avviket gjelder utbetaling av lønn til bank. Her utarbeides det en rapport, og avviket vil bli fulgt opp i 2024. Vi har på dette tidspunkt ingen opplysninger som tilsier at det foreligger noen negativ skade som må gjenoprettes.

6.B Sikre tilgang til mekanismer for gjenoppretting (oppfølging)

6.B.1 Beskriv hva virksomheten gjør for å sikre at påvirkede arbeidere og lokalsamfunn i leverandørkjeden har tilgang til effektive mekanismer for gjenoppretting, når det er aktuelt

I 2023 begynte vi å bruke et kontraktsvilkår der vi ber leverandørene kontakte oss omgående dersom de avdekker negative påvirkning som berører varer eller tjenester vi kjøper. I vårt holdningsdokument for bærekraftige anskaffelser skriver vi at vi etter beste evne skal samarbeide med våre leverandører om å gjenopprette skade.

I entreprisekontrakter hvor ytre miljø er et tildelingskriterium, skrives det en ytre miljøplan hvor det utarbeides en risikomatrix for skader på miljø. Risikomatrixen inneholder avbøtende tiltak som gjelder dersom miljøkrav overskrides.

Seriøsitetsreglene stiller krav til arbeidsvilkår for ansatte hos leverandører i våre byggeprosjekter.

Seriøsitetsreglene inneholder ikke vilkår om gjenoppretting, men danner grunnlag for byggherrekontroller med formål av avdekke avvik og skade. Seriøsitetsreglene er derfor viktig for at vi skal kunne avdekke forhold som må utbedres i samarbeid med våre leverandører.

Kontaktinformasjon:

Rogaland fylkeskommune

Kjetil Nes

kjetil.nes@rogfk.no